

На основу члана 13и став 5. Закона о финансијском лизингу („Службени гласник РС“, бр. 55/2003, 61/2005, 31/2011 и 99/2011 – др. закони) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

ОДЛУКУ О УПРАВЉАЊУ РИЗИЦИМА ДАВАОЦА ЛИЗИНГА КОЈИ НАСТАЈУ ПО ОСНОВУ УВОЂЕЊА НОВИХ ПРОИЗВОДА/УСЛУГА

Уводна одредба

1. Овом одлуком прописују се ближи критеријуми и начин за идентификацију, мерење и процену ризика, односно управљање ризиком којем је у свом пословању изложен давалац лизинга по основу увођења нових производа, услуга и активности у вези с процесима и системима даваоца лизинга (у даљем тексту: нова услуга).

Значење појединих појмова

2. Нова услуга, у смислу ове одлуке, јесте услуга коју давалац лизинга није пружао пре ступања на снагу ове одлуке, а која је сродна финансијском лизингу, односно која се уобичајено обавља уз делатност финансијског лизинга (оперативни лизинг, повратни финансијски лизинг – енг. *sale&lease back* и сл.).

Услуга оперативног лизинга је правни посао између даваоца лизинга и примаоца лизинга, којим се давалац лизинга обавезује да примаоцу лизинга пренесе овлашћење држања и коришћења предмета лизинга (покретну непотрошну ствар или непокретну ствар која је у својини даваоца лизинга), на одређено време, а прималац лизинга се обавезује да даваоцу лизинга плаћа уговорену накнаду за коришћење предмета лизинга, у уговореним роковима, при чему:

1) укупна вредност предмета лизинга не мора да утиче на висину накнаде за коришћење предмета лизинга;

2) давалац лизинга већим делом задржава ризике и користи који проистичу из права својине које има на предмету лизинга, односно не преноси их на примаоца лизинга;

3) давалац лизинга сноси трошкове амортизације предмета лизинга;

4) прималац лизинга нема уговорено право опције откупа предмета лизинга.

Услуга повратног финансијског лизинга (енг. *sale&lease back*) је правни посао између даваоца лизинга и примаоца лизинга, којим се прималац лизинга, који је првобитни власник предмета лизинга, обавезује да прода овај предмет даваоцу лизинга, који потом тај предмет предаје на коришћење примаоцу лизинга, односно преноси овлашћење држања и коришћења предмета лизинга примаоцу лизинга, на одређено време, при чему се прималац лизинга обавезује да даваоцу лизинга за тај пренос плаћа накнаду, у уговореним роковима.

На правне послове (уговоре) оперативног лизинга, повратног финансијског лизинга и друге уговоре у оквиру нових услуга у смислу ове одлуке, сходно се примењују одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

На информисање примаоца лизинга код закључења уговора о оперативном лизингу и уговора о повратном финансијском лизингу, као и на формирање досијеа примаоца лизинга, сходно се примењују одредбе прописа којима се уређује финансијски лизинг.

Систем управљања ризиком од увођења нове услуге

3. Давалац лизинга је дужан да успостави свеобухватан и поуздан систем управљања ризиком од увођења нове услуге и да одговарајућим унутрашњим актима уреди процес увођења ове услуге, укључујући улазак на нова тржишта, као и увођење нових и измене постојећих система, процеса, стандарда и правила у вези с том услугом.

Процес увођења нове услуге

4. Давалац лизинга дужан је да процес увођења нове услуге уреди на начин којим се обезбеђује усаглашеност ове услуге с прописима и унутрашњим актима који се односе на управљање ризицима.

Унутрашњим актима из става 1. ове тачке нарочито се уређује следеће:

1) дефинисање нове услуге;

2) процес доношења одлуке о увођењу нове услуге, односно сва питања која давалац лизинга узима у обзир пре одлучивања о уласку на нова тржишта и увођењу нове услуге;

3) обавеза разматрања рачуноводственог третмана нове услуге;

4) обавеза разматрања начина одређивања цене нове услуге (механизам формирања цена).

Давалац лизинга дужан је, пре увођења нове услуге, у складу са актима из става 2. ове тачке да предузме следеће:

1) изврши анализу свих ризика који произлазе из увођења нове услуге;

2) изврши анализу утицаја увођења нове услуге на профитабилност даваоца лизинга;

3) утврди рачуноводствени третман новог производа, односно елементе, метод обрачуна и начин рачуноводственог евидентирања свих потраживања, обавеза, расхода и прихода који настају у вези с новом услугом;

4) утврди механизам формирања цене нове услуге;

5) прибави образложено мишљење организационе јединице у чијем је делокругу управљање ризицима даваоца лизинга, односно образложено мишљење лица у финансијском сектору коме су поверени послови управљања ризицима пословања даваоца лизинга – о утицају увођења нове услуге на ризике пословања даваоца лизинга;

6) прибави образложено мишљење организационе јединице у чијем је делокругу контрола усклађености пословања даваоца лизинга, односно образложено мишљење лица у финансијском сектору коме су поверени послови управљања ризицима пословања даваоца лизинга – о усклађености увођења нове услуге с прописима и унутрашњим актима даваоца лизинга.

Лицем у финансијском сектору из става 3. одредбе под 5) и 6) ове тачке, поред даваоца лизинга, сматрају се и банка, друштво за осигурање, покровитељ емисије хартија од вредности, друштво за управљање инвестиционим и добровољним пензијским фондовима, брокерско-дилерско друштво, као и друго правно лице које се претежно бави финансијском делатношћу у земљи или иностранству.

Поверавањем послова из става 3. одредбе под 5) и 6) ове тачке, давалац лизинга не ослобађа се одговорности за законитост обављања тих послова.

Обавештење о увођењу нове услуге

5. Давалац лизинга дужан је да Народну банку Србије обавести о увођењу нове услуге најкасније 60 дана пре планираног увођења и да јој уз то обавештење достави следећу документацију:

- 1) анализе, односно мишљења из тачке 4. став 3. ове одлуке, с пратећом документацијом;
- 2) приказ механизма формирања цене нове услуге;
- 3) одлуку о увођењу нове услуге;
- 4) детаљне информације о предмету лизинга;
- 5) модел уговора о новој услузи који ће давалац лизинга закључивати с примаоцем лизинга и репрезентативни пример ове услуге, а који садржи све елементе на основу којих се могу утврдити услови под којима ће се та нова услуга користити;
- 6) ако ће оглашавати нову услугу – информацију о начину на који ће се вршити то оглашавање, као и предлог огласне поруке, у складу с прописом којим се уређује оглашавање услуга.

Рок из става 1. ове тачке рачуна се од дана достављања уредне документације из тог става.

Ако је по обавештењу из става 1. ове тачке затражила допуну документације, Народна банка Србије може одредити рок пре чијег истека давалац лизинга не може доставити ту допуњену документацију.

Рок из става 3. ове тачке не може бити дужи од шест месеци.

Евиденција нових услуга

6. Давалац лизинга успоставља и води јединствену евиденцију у вези са увођењем нове услуге.

Давалац лизинга дужан је да извод из евиденције из става 1. ове тачке доставља Народној банци Србије полугодишње, и то са стањем на дан 30. јуна текуће године – најкасније 31. јула текуће године, односно са стањем на дан 31. децембра текуће године – најкасније 31. јануара наредне године.

Извод из евиденције давалац лизинга доставља на обрасцу „Нова услуга“ – Прилог 1, који је одштампан уз ову одлуку и њен је саставни део.

Завршна одредба

7. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. јануара 2021. године.

ИО НБС бр. 120

10. децембра 2020. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић, с.р.